

① $X_i := \begin{cases} 1, & \text{ha az } i\text{-edik hallgató vizsgája sikeres} \\ 0, & \text{ha nem} \end{cases} \quad i = 1, 2, \dots, n$

$n = 100$

Igy $S_n := X_1 + \dots + X_n$ a sikeres vizsgázók száma.

A kérdés: $P(S_n \geq 67)$ becslése (nagy eltérés)

S_n független, de nem azonos eloszlású val. változók összege,

így a Cramér tétel nem használható, csak a Hoeffding-egyenlőtlensége:

$X_i \sim B(p_i)$, ahol p_i a siker-valószínűség: $p_i = 0.9$, 40 db i -re
 $p_i = 0.2$, 60 db i -re

Ezzel $ES_n = \sum_{i=1}^n EX_i = \sum_{i=1}^n p_i = 40 \cdot 0.9 + 60 \cdot 0.2 = 36 + 12 = 48$,

vagyis $t = 67 - 48 = 19$ választással

$$P(S_n \geq 67) = P(S_n \geq ES_n + t) \leq \exp\left\{-\frac{2t^2}{\sum_{i=1}^n (b_i - a_i)^2}\right\} =$$

[ahol $a_i = 0, b_i = 1$ választással teljesül, hogy $a_i \leq X_i \leq b_i$]

$$= \exp\left\{-\frac{2 \cdot 19^2}{100 \cdot (1-0)^2}\right\} = e^{-7.22} \approx 7.34 \cdot 10^{-3}$$

② Nevezzük Q generációnak a legelső igényt

1. —||— az ő kiszolgálása alatt érkezőket

2. —||— 1. generáció kiszolgálása alatt érkezőket

($k+1$). —||— k . —||—

Jelölje Z_n az n -edik generáció elemét, $n = 0, 1, 2, \dots$

Z_n Galton-Watson elágazó folyamat $[m = E(\text{egy lépéses utód szám}) = E(\text{Poi}(1)) = 1]$

vagyis a folyamat kritikus $\Rightarrow$ $P(\text{kihalás}) = 1$

Vill (3)

 $\{1, 2, 3, 4\}$ nyílt, lényegtelen, átmeneti, periódusa 3. $\{5, 6\}$ zárt, lényeges, visszatérő, periódusa 1.

Vill (4)

a.) $t = 0.02$ rövid idő: $1 \leq 3$ nagyszámú rólakkal nagy val. ssséggel egyetlen ugrás sem történik

$$\Rightarrow P(X(t)=2 | X(0)=3) \approx t \cdot \lambda_{32} = t \cdot 1 = 0.02 = 2\%$$

b.) $t = 200$ hosszú idő: $1 \geq 1$ nagyszámú rólakkal nagy val. ssséggel sok ugrás történik.

A MZ. folytonos idejű $\left. \begin{array}{l} \text{M.L.} \\ \text{v. véges állapotterű} \\ \text{irreducibilis} \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{alaptétel}} P(X(t)=2 | \text{bárm. kezdő feltétel}) \approx \pi_2$

Esetünkben a stac. eloszlás: $G^T \pi = 0$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -3 & 1 & 2 & 0 \\ 2 & -3 & 1 & 0 \\ 1 & 2 & -3 & 0 \end{array} \right) \text{ megoldás, lenormálva } \pi = \left(\frac{1}{3} \quad \frac{1}{3} \quad \frac{1}{3} \right)$$

$$\Rightarrow \boxed{P(X(t)=2 | X(0)=3) \approx \pi_2 = \frac{1}{3}}$$

Info ③ = Vill ⑤

Jelöljük p -vel a b-es valószínűségű p paraméterű geometriai eloszlásból vettünk $n=10$ elemű mintát:

$$P(X=x) = p(1-p)^{x-1} \quad x=1,2,3,\dots$$

A likelihood-függvény

$$L(p) = \prod_{i=1}^n P(X=x_i) = \prod_{i=1}^n [p(1-p)^{x_i-1}]$$

a log-likelihood-függvény

$$l(p) = \ln L(p) = \sum_{i=1}^n [\ln p + (x_i-1)\ln(1-p)] = n \ln p + \ln(1-p) \left[\sum_{i=1}^n x_i - n \right]$$

Ennek maximum-helyét keressük:

$$0 = l'(p) = n \cdot \frac{1}{p} + \left[\sum_{i=1}^n x_i - n \right] \frac{1}{1-p} (-1)$$

$$\frac{\sum_{i=1}^n x_i - n}{1-p} = \frac{n}{p} \quad | \cdot p(1-p)$$

$$p \sum_{i=1}^n x_i - np = n - pnp$$

$$\boxed{p_{ML} = \frac{n}{\sum_{i=1}^n x_i} = \frac{1}{\bar{x}}}$$

Esetünkben

$$n=10$$

$$\sum_{i=1}^n x_i = 28$$

$$\Rightarrow \boxed{p_{ML} = \frac{10}{28} \approx 0.36}$$

Info (4)

Kétmintés egyoldali μ -próbát végzünk,

$$n_1 = 10, n_2 = 8, \Sigma = 0.05, \bar{x} = \frac{\sum x_i}{n_1} = \frac{242.3}{10} = 24.23$$

(a négyzetösszegekre nincs szükség) $\bar{y} = \frac{\sum y_i}{n_2} = \frac{213.1}{8} = 26.6375$
 $s_1 = s_2 = 3$

A null-hipotézis $\mu_1 > \mu_2$, ami ~~esetén~~ $\bar{y} > \bar{x}$ esetben bukhat meg.

Esetenkben ~~számlálni kell~~, $\bar{y} > \bar{x} \Rightarrow$ ~~számlálni~~ kell,

$$u = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{\dots} \text{ -re az elutasítás feltétele } u < -K_{\Sigma} \text{ lesz,}$$

$$\text{ahol } K_{\Sigma} = \Phi^{-1}(1 - \Sigma) = \Phi^{-1}(0.95) = 1.645$$

A teszt-statisztika

$$u = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{\sqrt{s_1^2/n_1 + s_2^2/n_2}} = \frac{-2.4075}{\sqrt{\frac{9}{10} + \frac{9}{8}}} = -\frac{2.4075}{2.025} \approx -1.68$$

Döntés: $u < -K_{\Sigma} \Rightarrow$ a hipotézist elvetjük.